

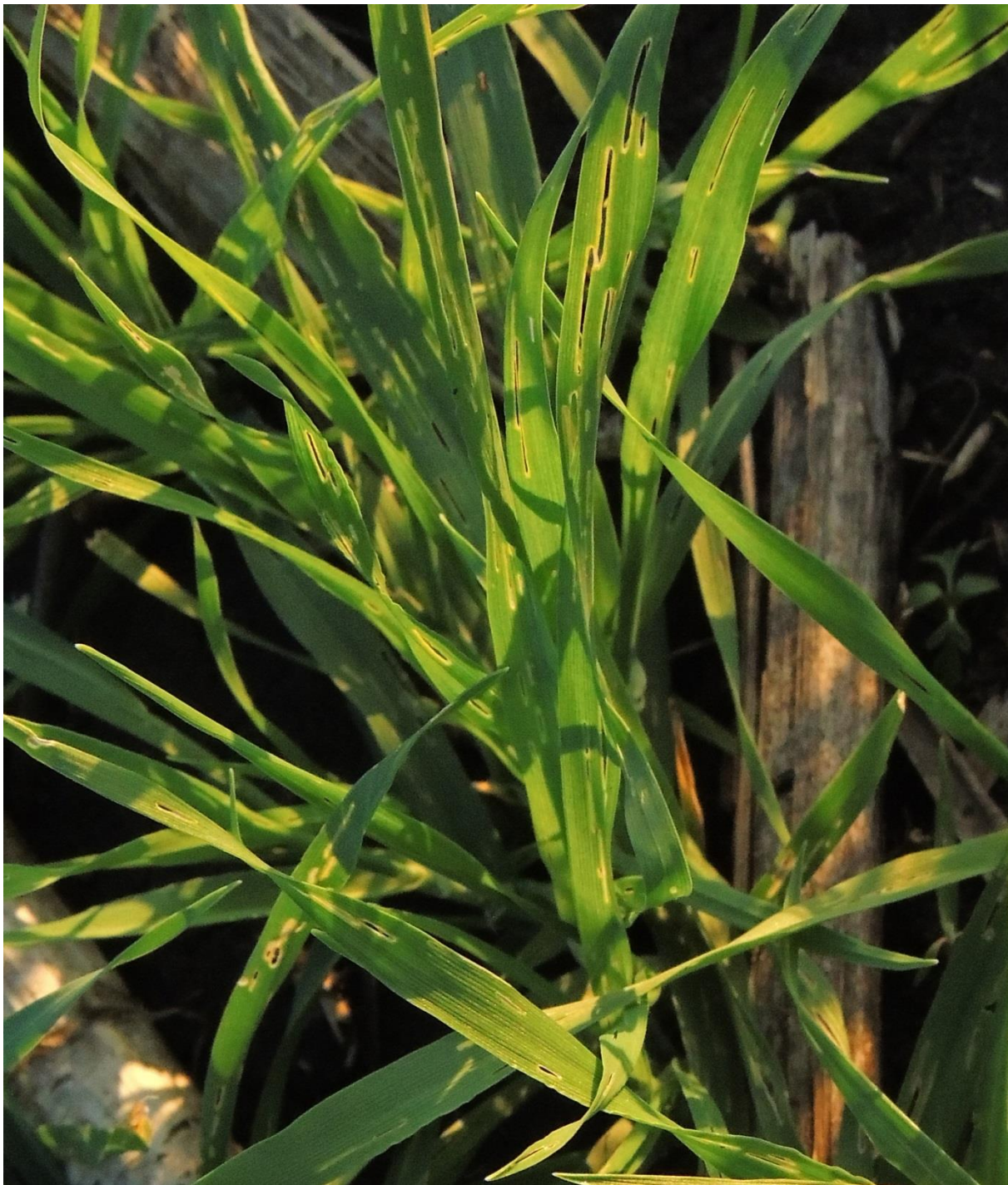
Figyeljünk oda a vetésfehérítő bogárra!

Hiába a fogcsikorgatóan hideg, fagyos tél, a vetésfehérítő bogár imágóinak egy része gond nélkül átvészelte a zord telet. Habár nem mindenütt általános a tömeges előfordulása, de néhol igen komoly egyedszámban jelenhet meg!

Így történt ez Békés megye északi vidékén, Vésztő térségében, ahol is egy-egy táblán olyan sok imágó jelent meg és károsított, hogy – és ez igazi ritkaságnak számít-, már az imágók ellen is indokolt volt a védekezés! A fényképfelvételeken jól látható, hogy az imágók számottevő kárt okoztak. A károsításuk annyiban különbözik a lárváktól, hogy míg azok csak a levél felszínén hámozgatnak, addig az imágók átrágják a teljes levéllemezt (1. és 2. sz. kép).

1. sz. kép Vésztő határában ilyen kártételt okoztak a vetésfehérítő bogár imágói

2. sz. kép: Jól látható, hogy az imágók teljesen átrágják a levéllemezt

Bár a kalászosokban igen nagy a fajgazdagság a kártevők tekintetében, ennek ellenére a rovarok elleni védekezés gerincét a vetésfehérítő bogár és a levéltetvek elleni védekezés adja, esetenként előfordul a gabonafutrinka, gabonaszipolyok

és gabonapoloskák elleni védekezés. Az üzemi gyakorlatban konkrét védekezések zömmel csak e fenti rovarkártevők, illetve rágcsálók ellen történnek.

A kalászosok kiemelkedően fontos, rendszeres, közismert kártevői a **vetésfehéritő bogarak**. A kalászosokban ez az a kártevő, mely ellen a leggyakrabban, rendszeresen történnek védekezések. Főként a zabon, a tavaszi árpán és az őszi kalászosokon figyelhető meg a károsításuk. Kárképe a lárvák levélhámozása következtében megjelenő jellegzetes kifehéredésben nyilvánul meg, mely a táblákban általában foltokban jelentkezik. (3. sz. kép)

3. sz. kép: A kártétel jellegzetes tünete, a „kifehéredés”

Kedveli a táblák mélyebb fekvésű részeit, a párásabb mikroklímájú táblarészeket, a bujább, gyorsan növő, laza szövetű állományokat. A meleg, párás tavaszi időjárás kedvez a felszaporodásának. Az imágók 10 °C felett válnak aktívvá és jönnek elő a telelőhelyükről. Betelepedésük, párzásuk és tojásrakásuk is folyamatos, így a lárvakelés is igen elhúzódóvá válhat, akár több héten keresztül is eltarthat. Így a rajzáskor a kalászos táblák ellenőrzését is folyamatosan, kb. 3-5 naponként célszerű elvégezni, és ha szükséges, gyorsan kell védekezni is, mert akár 2-3 nap alatt is igen számottevő levélvesztés tud megjelenni. Ilyen gyors kártételre elsősorban a fejlettebb, L₃-as és L₄-es

stádiumú lárvák képesek, ugyanis ezek fogyasztják el a lárva összes táplálékának 90%-át! (4. sz. kép)

4. sz. kép: A vetésfehérítő bogár különböző fejlettségű lárvái

Különösen fontos a kalász kinevelésében meghatározó szerepet játszó zászlóslevél megvédése a kártételtől. Négyzetméterenként 5-10 db lárva jelenti azt a védekezési küszöböt, amikor is az inszekticides kezelésre már szükség van. Ha a lárvakelésre és a kártételre a foltokban való megjelenés a jellemző, akkor elegendő lehet foltkezelésekkel is védekezni. Mivel az imágók lényegesen alacsonyabb egyedszámban vannak jelen, mint a lárvák, ezért kártételük csak akkor veszélyes, ha olyan nagy egyedszámban teleltek át, hogy a betelepülési időszakban négyzetméterenként 5-8 db található belőlük. (5. sz. kép)

Ebben az esetben akár már betelepüléskor, illetve a tojásrakás időszakában indokolt lehet az imágók elleni védekezés is. Ez történt a bevezetésben említett táblákban is, ahol is már az imágókártétel is enyhe kifehéredést okozott.

Általában elegendő lehet valamely kontakt hatású, olcsóbb piretroid alkalmazása is, hiszen egy könnyen elérhető kártevőről van szó. Ilyen készítmény lehet a **Cyperkill Max**, mely ma Magyarországon a legmagasabb hatóanyag tartalmú piretroid (500 g/liter cipermetrin). Ennek megfelelően a vetésfehérítő elleni hatékony dózisa igen alacsony: 50 ml/ha, így egy darab, 1 literes Cyperkill Max 20 hektárra elegendő! E praktikusság mellé egy igen kedvező, igen alacsony hektárköltés is társul!

5 sz. kép: A vetésfehérítő bogár – vagy veresnyakú árpabogár- imágója

Ha inkább egy elhúzódó lárvakelésre lehet számítani, akkor egyetlen piretroidos védekezés nem biztos, hogy elegendő. Ekkor vagy két piretroidos kezelésre lehet szükség, vagy egy hosszabb hatástartamú szerves foszforsavészterrel is elvégezhető a permetezés.

A védekezés legfőbb időszaka általában a lárvakelés idejére esik, ilyenkor a leghatékonyabbak a kezelések. A fiatal lárva stádium megcélzása nemcsak a nagyobb érzékenység miatt indokolt, hanem a kártétel megelőzése miatt is.

Mivel a lárvakártétel időszaka gyakran egybeesik a virágzással, ezért a gazdálkodók lehetőség szerint igyekeznek összekötni a vetésfehérítő bogarak elleni védekezést a gombaölőszeres kezeléssel, így tankkeverékben juttatják ki a gomba- és rovarölő szert. E kezelés természetesen elpusztítja azokat a kártevőket is, pl. poloskákat, tripszeket, levéltetveket stb., melyek ebben az időszakban vannak jelen a növényeken.

Habár a vetésfehérítő bogarak kártétele nem minden évben egyforma mértékű, de pont ez a kiszámíthatatlanság teszi ezt a kártevőt veszélyessé, mert sokszor akkor lep meg minket a károsításával, amikor pont nem számítunk rá. Ha nem észleljük időben a kikelő lárvákat, akkor kifejlett korukig nem lesz szembetűnő a fehéredés, utána viszont napról-napra számottevő mértékben nő a kártétel és az ezzel járó termésveszteség. A kellemetlen meglepetés elkerülésének egyetlen módja van, ha a tavaszi időszakban folyamatosan figyelemmel kísérjük, hogy mi is történik a kalászos tábláinkban.

Vasas László
területi képviselő